

PRZEMYŚLAĆ (15) *vb impf*

e oraz a jasne.

inf przemyślać (5). ◇ *praes 1 sg* przemyślâm (3). ◇ *3 sg* przemyślâ (1). ◇ *3 pl* przemyślają (1). ◇ *praet [3 sg m* przemyślał *cf PRZEMYŚLIĆ praet 3 sg m.]* ◇ *3 pl m pers* przemyślali (1). ◇ [*imp 1 pl* przemyślâjmy.] ◇ *con 3 sg m* by przemyślâl (1). ◇ *3 pl m pers* by przemyślali (1). ◇ *part praes act* przemyślając (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

Myśleć, zwłaszcza o przyszłych sprawach, myśleć zawczasu; troszczyć się; praecogitare, praemeditari, praemoliri Calep, Cn; meditari Vulg; curam et cogitationem suscipere, praesumere futura Cn (15): Calep 830b, 835b; [Spilnością przemyślajmy áby nam čász prozno nie wpłynął/ y żebyśmy nie dopiero w on čász chcieli sie polepszyć/ gdy sie iuz z ciâłem rozłączyć. ArtTanat D7v].

przemyślać co (4): RejZwierc 255v; Praemolior – Wprzod niecze [lege: nieco] zaczinam, przemyśliam. Calep 835b; Przeczże fię narody zburzyły/ á ludzie prozne rzeczy przemyślâli? WujNT Act 4/25. Cf Zwroty.

przemyślać o kim, o czym (6): KochPs 143; poftánowiono táki sposób/ áby Woiewodowie kâzdy w íwym Woiewodztwie Slâchcie o zápláceniu żołdu przemyślâli StryjKron 577; KołakSzczęśl A3. Cf Ze zdaniem.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze z zapowiednikiem: o tym; aby] (2): CzahTr D4v; wmyślnie wczynił/ By mię świátu vkazał/ do ludzi obwinił. Swoię stáłość pokrytą górą wynalzáiác/ Aby mię śmierci oddał/ o tym przemyślâiác. GosłCast 61.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym [o kim] (1): Ale Montwil Gimbutowic Xiążę Zmodźkie zâraz gdy Tâtárowie Rułkie páńtwa burzyć poczêli roku 1212. wnet też poczâł o sobie przemyślâć/ iákoby fię mogł z niewoley Xiążąt Rułkich z Litwą y z Zmodziâ wylómić StryjKron 265.

W połączeniu szeregowym (1): Poyrzy we wśzytki spráwy násze/ iefliże kto ieft miedzy námi coby wždy o tym [tj. o zagrozeniu granic] álbo rozważnie mowił/ álbo to przemyślał RejZwierc 255v.

Zwroty: [»przemyślać pożytkom, pożytki«: LustrMalb I 56; ale pan podskarbi, przemyślając dochodom i pożytkom króla JM, przykupił od mieszczan puckich suis impensis włók 10½ LustrPom 119.]

»w czasie [= zawczasu] przemyślać« (1): To ieft nász tworcâ/ to ieft pan litości. A my lud iego: o których on w czâsie Zâwždy przemyśla/ y które sam pásie. KochPs 143.

»rzeczy będące [= przysze] przemyślać« (1): [młodzieniec do Roztropnego:] A przeto gdybych iá stobâ czêsto bieliadę miewâl/ Ínâdźbych takichże obyczaiow sie wciebie nauczył Rzeczy będące przemyślâcz/ Ímiercz pamiętâcz ForCnR C3v.

a. *Starać się o zaopatrzenie, zapewnienie rzeczy potrzebnych [co] (3) : Gdy kto woły stáwia/ palzâ/ iákó potrawy/ ma przemyślâć GosłGosp 64.*

Zwroty: »w czas, przed czasem przemyślać« (1:1): Ten co pływa/ y ten co ízkut doglâda/ ma wczâs przemyślâć ímołę/ y kâżdâ potrzebę do ízkut GosłGosp 90, 4.

»przemyślać potrzebę« [szyk zmienny] (2): Każdą potrzebę przed czałem przemyślać: bo kto w ten czas gdy mu trzeba co íprawuie/ ízkodę/ trudność y fráfunek pewnie mieć będzie *GostGosp* 4, 90.

Synonimy: rozważać, starać się.

Formacje współrdzenne cf MYŚLIĆ.

Cf [PRZEMYŚLANIE]

KO